

Fliser for fremtiden - utendørs

Å legge fliser er en kunst - og det kan bli et kunstverk. Antoni Gaudís mosaikker og flisbelagte hus og uteområder i Spania er vakre beviser på akkurat det. Å legge fliser ute i et værhardt klima er også en kunst. Nå kommer denne trenden mer og mer til Norge også.

Av ifi.no

Flislegging ute er en sør-europeisk byggeskikk som er i ferd med å innta Norge.

- Fliser er lett å vedlikeholde, er ekstremt holdbart og øker verdien på en bolig, sier Jon Lotsberg, teknisk rådgiver og produktansvarlig for flis og sparkel hos Akzo Nobel Coatings AS. Et vellykket resultat forutsetter likevel riktig materialvalg, arbeidsutstyr og grundige forkunnskaper.

Fliser kan brukes både på balkonger, terrasser og trapper, men de vakre flisene man beundret på en terrasse i Provence eller i en trapp i Madrid, er ofte ikke de som passer i et værhardt klima i Norge. Utvendig fliskledte flater er kontinuerlig utsatt for frost, fukt og temperaturbevegelser. Noen flater blir også belastet med bilkjøring. Alle disse faktorene gjør at man må være svært nøye med valg av materialer og løsninger. For å være på den sikre siden bør man anbefale kundene fliser med vannopptak på under 0,5 prosent

Ikke bare må man velge riktige fliser, også grundig forarbeid og riktig valg av lim og fugemasse er viktig. Man bør heller ikke legge fliser ute når natte temperaturen er under 10 grader, da har limet vanskelig for å herde.

Trinn for trinn

Når man skal legge fliser eller sparkler ute må man vurdere underlaget og konstruksjonen nøye. Er det membran i eksisterende konstruksjon, eller trengs det ny membran? Bør det gjøres en komplett påstøp, eller kan man bygge videre på det gamle? Er det ok fall på konstruksjonen eller må det gjøres om? Tenk også på at ved langvarig vanninntrenging i konstruksjonen kan gi saltutslag i overflaten. Man må også ta hensyn til at temperatursvingningene er store i Norge.

- Overflaten bør ha et fall på 1:50 eller minimum 1:100 på overflaten, sier Lotsberg.

Ved ny påstøp på gammel konstruksjon med membran, bør man legge diffusjonsåpen membran på støpen før man legger flisene. På en slik konstruksjon bør det vurderes hvor vannet fra membran nummer 2 skal dreneres.

Før man setter i gang prosessen bør man sørge for at underlaget er tørt, bærekraftig, stabilt, rent og fritt for olje og støv. Eventuelt gamle keramiske fliser, naturstein og lignende må rengjøres eller slipes ned. Svake og løse overflater må fjernes og varmekabler skal være slått av og være kalde før liming, og minst tre uker etter fugging.

Riktig lim

Riktig valg av lim/mørtel er viktig, ellers sitter ikke flisene. I det senere år har det kommet såkalt flytlim på markedet. Det er et nytt fliselim på sementbasis som brukes der man ønsker full limdekning. Limet fungerer som vanlig fliselim, men når man legger flisen ned i limet, så vil limet flyte sammen på baksiden av flisen. Man må passe nøye på å følge bruksanvisningen på sekken og bruke riktig vannmengde i blandingen.

- For å sikre mot frost, bør man anbefale kundene å bruke et fleksibelt flytlim til leggingen av fliser ute. Alternativt kan man legge etter dobbeltlime-metoden. Det vil si at man først trekker lim på underlaget, og så trekker man lim bak på flisene, for så å legge disse sammen. Dette skal gi 100 prosent limdekning. Unngå for all del luftlommer under flisene og underlaget må være plant, presiserer den tekniske rådgiveren.

Bevegelsesfuger er nødvendig

Det er viktig med bevegelsesfuger. Disse bør legges mot eksisterende vegger og andre tilstøtende konstruksjoner.

- Hvis det skal legges fliser på større områder, bør feltet deles inn, og det bør legges bevegelsesfuger i flisedekket, sier Lotsberg

Eventuelle sprekker følger ofte fugene, derfor skal man aldri legge utvendige flisegulv i forband, det vil si hver rad forskjøvet i forhold til foregående. Oppmåling og legging gjøres som på andre gulv.

- Ute har man ofte færre andre, estetiske hensyn å ta derfor kan man boltre seg mer med mønstre og farger, foreslår rådgiveren.

Rett temperatur

Man må alltid bruke rett vannmengde i blandingen. Temperaturen skal være mellom +10 grader til +20 grader. Herdetidene som er oppgitt på forpakningene gjelder ved +18 grader og 50 prosent RF. Ved lavere temperaturer og høyere luftfuktighet forlenges herdetiden. Ved høyere temperaturer og lavere

luftfuktighet forkortes herdetiden.

- Direkte sol og vind bør unngås. Det beste resultatet får man når underlagets temperatur ligger mellom +10 grader og +20 grader ved sparkling og flislegging, forklarer den tekniske eksperten.

Stort mangfold- anbefal riktige produkter

Det finnes uttallige flistyper og limsorter å velge mellom, men det gjelder å velge rett i "mosaikken" av produkter.

Arne Owren, salgssjef hos limleverandøren Henkel Norden AB i Oslo understreker betydningen av gode forkunnskaper hos selger og å foreslå de riktige produktene til kundene.

- Man må alltid anbefale fleksibel flislim som tar bevegelsene i flisene, og den må blandes riktig. Dessuten er det lurt å tilegne seg grundige kunnskaper både for selgere og kunder. Kundene bør også kjøpe inn alt de trenger før de setter i gang prosessen. Da slipper de å måtte stoppe arbeidet underveis. Å tilby gode produkter og gi god faglig veiledning til kundene er alfa og omega, avslutter Arne Owren hos Henkel Norden AB.

Trenger du flisefine inspirasjonskilder? Hva med å ta en tur til Gaudís Park Güell i Barcelona? Der er det mange ideer å hente.

Noen tips før du starter

Bruk frostsikre fliser og fleksibelt flytlim. Da er man sikret 100 prosent limdekning. Alternativt kan man bruke dobbeltlimemetoden. Del store felt inn i mindre med ekspansjonsfuger. Bruk også ekspansjonsfugemasse langs alle sidekanter for å kunne ta opp bevegelser i flisene under skiftende værforhold. Vær oppmerksom på at høye temperaturer, trekk og direkte sollys vil påvirke tørke og herdetiden på produktene

Forbehandling av underlaget:

Underlaget skal være tilstrekkelig tørt, bærekraftig, stabilt, fast og rent, fritt for olje, fett og støv.

Gamle keramiske fliser, naturstein og terazzo og betongheller må rengjøres grundig, eventuelt slipes ned.

Svake og løse overflater fjernes mekanisk.

Varmekabler skal være slått av og kalde før liming, og minst tre uker før fuging.

Utførelse:

Bruk alltid rett vannmengde i blandingen. Vann temperaturen skal være mellom +10 til +20 grader.

Herdetidene som er oppgitt på forpakningene gjelder ved +18 grader og 50 prosent RF. Ved lavere temperaturer og høyere luftfuktighet forlenges herdetiden.

Ved høyere temperaturer og lavere luftfuktighet forkortes herdetiden.

Direkte sol og vind bør unngås.

Det beste resultatet får man når underlagets temperatur ligger mellom +10 grader og 20 grader ved sparkling og flislegging

Mer informasjon

www.akzonobel.no

www.byggkeramikkforeningen.no

www.hoganes.no

www.henkel.no